

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ส่วนงานเปรียบล้านนา : การศึกษาโครงสร้างและอรรถลักษณะ

ชื่อผู้เขียน : นางสาวสุดา ณะวงศ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดิเรกชัย	มัทธนะสิน	ประธานกรรมการ
อาจารย์ อยู่เคียง	แช่ไคว	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บำเพ็ญ	ระวิน	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ เอมอร	ชิตตะ โสภณ	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างส่วนงานเปรียบโดยเน้นโครงสร้างทางความหมาย ตลอดจนวิเคราะห์อรรถลักษณะและจัดประเภทของส่วนงานเปรียบล้านนา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสร้างส่วนงานเปรียบมีองค์ประกอบสำคัญ คือ โครงสร้างของส่วนงานเปรียบ กระบวนการเปรียบเทียบ การสรุควความหมายและการสรุควคำ กระบวนการปริวรรตลักษณะความหมายในส่วนงานเปรียบและลักษณะอรรถลักษณะ

โครงสร้างของประโยคเปรียบเทียบเป็นโครงสร้างที่เปรียบเทียบสิ่ง 1 เรียกว่าสิ่งที่กล่าวถึงหรือเน้นถึง โยงไปเปรียบกับสิ่งที่ 2 ที่เรียกว่า สิ่งที่พาดพิงถึงหรือโยงถึง โดยใช้คำกริยาแสดงการเปรียบเทียบ อาทิ เหมือน อย่าง เท่า ทำหน้าที่เปรียบเทียบ 2 สิ่งนั้น และเปลี่ยนแปลงเป็นโครงสร้างที่ปรากฏเป็นส่วนงานเปรียบซึ่งอาจปรากฏเป็นคำ กลุ่มคำ หรือประโยคก็ได้ โครงสร้างทั้ง 2 ดังกล่าวอาจแสดงด้วยแผนผังต้นไม้

ในกระบวนการเปรียบเทียบนั้นจะมีขั้นตอนตามลำดับ คือ การกำหนดความหมาย การรวมความหมายและการเปรียบเทียบ ในการศึกษาพบว่า ชาวล้านนามีวิธีการนำสิ่งหนึ่งโยงไปเปรียบกับอีกสิ่งหนึ่งในลักษณะ 2 มิติซ้อนกันอยู่ คือ มิติที่ 1 ลักษณะเหมือนและมิติที่ 2 ลักษณะต่าง

ส่วนกระบวนการสรุควความหมายและสรุควคำ เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากกระบวนการเปรียบเทียบและเกิดพร้อมกับกระบวนการปริวรรต แรกเริ่มจะสรุควความหมายจากสิ่งที่ 1 และ/หรือ สิ่งที่ 2 ตลอดจนลักษณะร่วมกันด้วยกฎการเลือกความหมาย และกฎการลดความหมาย ในขณะเดียวกันก็จะสรุควคำ โดยใช้กฎเลือกคำ กฎการลดคำ กฎการย้ายคำ กฎการซ้ำคำ ในกระบวนการปริวรรตของสำนวนเปรียบล้านนา มีลักษณะเด่นคือ กระบวนการลดและกระบวนการย้าย โดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ จากเงื่อนไขภายใต้กฎการลดและกฎการย้ายนี้ทำให้เห็นลำดับของการเรียงคำ ทั้งที่ปรากฏในโครงสร้างของประโยคเปรียบเทียบและโครงสร้างที่ปรากฏเป็นสำนวนเปรียบว่ามีการย้ายคำ ไปอยู่ในตำแหน่งใดหรือมีการละคำ ใดบ้าง

เมื่อพิจารณาลักษณะความหมายของสำนวนเปรียบ แต่ละสำนวนแล้วจะพบว่า มีส่วนความหมาย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นความหมายคงที่กับส่วนที่เป็นความหมายเปรียบเทียบ การปรากฏจะปรากฏทั้งความหมายคงที่และความหมายเปรียบเทียบหรือปรากฏเฉพาะความหมายเปรียบเทียบก็ได้

Thesis Title Lanna Metaphoric Expression : A Study of Structure
and Semantic features

Author Miss Suda Thanawong

M.A. Lanna Language and Literature

Examining Committee :

Assist. Prof. Direkchai Mahatdhanasin	Chairman
Lecturer Youkhiang Saekho	Member
Assist. Prof. Bampen Rawin	Member
Assoc. Prof. Em-on Chittasobhon	Member

Abstract

The purpose of this thesis is to study the thematic of the procession of metaphoric expressional construction, to analyze the features and to classify the Lanna Metaphoric Expression.

The result of this research comes out that the metaphoric construction consists of the metaphoric structure, the comparative process, the meaning finding and word selecting, the changing process in meaning of the comparative sentences and the manner of the features.

The structure of the comparative sentence is to compare the 2 things : the first is what we refer to, and the second is what is

referred to, by using the words i.e. to look, like, as etc., for comparing two things, and it becomes to be metaphoric expression appearing in words, phrases and sentences. Both of structures may be shown by a tree diagram.

The procedure of the comparative process to refine, to conclude and to compare the meaning. It is found that the Lanna people have their outstanding characters to compare one thing with the others in 2 dimensions : the similar and the different one.

The process of meaning and wording selection is the result of the comparative process, and it happens at the same time with the transformation. First of all, it must be selected the meaning of the first thing and/or the second one as well as their common features by using the rule of meaning selection, the rule of the meaning deletion. At the same time, the words will be selected by using rule of word selection deletion and permutation repetition. In transformational process of Lanna Metaphoric Expression, there are 2 outstanding characters, it can be found the deletion and the permutation under various kind of condition. From 2 outstanding characters, the word ordering appearing both in the structure of the comparative sentences and the structure of metaphoric expression can be seen that words will be permuted or deleted in any positions.

When considering from each sentence of the Lanna Metaphoric Expression, two parts of the meaning will be found ; the connotational meaning and the metaphoric meaning. Both parts or only the second part may be seen in expression.